

**Projectoproep 2017
voor Brusselse gemeenten en OCMW's
voor de uitvoering van
duurzame milieuprojecten**

Leefmilieu Brussel - BIM

Havenlaan 86c/3000
1000 Brussel

Coördinatie van de projectoproep:

**De afdeling Informatie, Algemene coördinatie, Circulaire economie en Duurzame stad
Departement Duurzame consumptie en ecogedrag**

Contactpersoon: Pascale Alaime
Telefoon: 02 / 775 77 50
E-mail: palaim@environnement.brussels

Algemeen kader van de oproep

Duurzame ontwikkeling is een maatschappelijke uitdaging die moet resulteren in concreet beleid en concrete acties.

Door hun meervoudige bevoegdheden, hun voorbeeldfunctie en hun positie dicht bij de burger hebben de plaatselijke besturen een sleutelrol te spelen inzake duurzame ontwikkeling.

Voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest vormen de gemeenten en het OCMW de prioritaire partners voor de uitvoering van het plaatselijke milieu- en duurzame ontwikkelingsbeleid.

De interactie tussen gewestelijke en plaatselijke dynamieken uit zich onder meer in de dynamiek van de projectoproepen die de plaatselijke besturen een methodologische en financiële ondersteuning biedt bij de innovatie en realisatie van concrete acties in overeenstemming met het gewestelijk beleid en met een plaatselijke actieradius.

Deze interactie beoogt complementariteit en samenwerking in plaats van concurrentie of competitie tussen de actieniveaus.

In 2017 worden er meerdere thema's voorgesteld aan de Plaatselijke Besturen, met als doel de uitvoering van projecten met zeer uiteenlopende dimensies, gaande van sensibiliseringsacties of participatieve projecten tot grotere werven waarvoor investeringen nodig zijn.

De minister van Leefmilieu van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, Céline Fremault, heeft een enveloppe van 2.300.000 euro vrijgemaakt om de plaatselijke overheden te ondersteunen en te stimuleren.

1. Deelnamevoorwaarden

- De projectoproep staat open voor alle gemeenten en OCMW's van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.
- De oproep is niet bedoeld voor gemeentescholen, vzw's afhankelijk van de plaatselijke besturen, burgergroepen of ondernemingen.
Voor deze doelgroepen bestaan er specifieke projectoproepen:
  - de jaarlijkse projectoproep "scholen"
(<http://www.leefmilieu.brussels/themas/duurzame-stad/scholen/projectoproep-scholen>)
  - de jaarlijkse projectoproep "Inspireer de wijk", bestemd voor burgergroepen
(<http://www.leefmilieu.brussels/themas/duurzame-stad/mijn-week/geef-je-wijk-een-nieuwe-adem-de-nieuwe-projectoproep-voor-burgers-die>)
  - De projectoproep Becircular voor handelsactiviteiten
(<http://www.leefmilieu.brussels/themas/duurzame-economie/projectoproep>)
  - Thematische projectoproepen voor verenigingen (raadpleeg onze website om te weten wanneer de oproepen gelanceerd worden)
- Elk project moet binnen de doelstellingen vallen van de huidige oproep, omschreven in punt 2;
- Elk bestuur mag meerdere projecten indienen, die verband dienen te houden met een of meerdere doelstellingen van de oproep.
- Verschillende plaatselijke besturen kunnen een gemeenschappelijk project en/of gekoppelde projecten indienen Elke partner dient het kandidaatsdossier, goedgekeurd door zijn bevoegd bestuur, in voor eigen rekening, inclusief een budgettaire opsplitsing voor zijn deel van het

budget.

2. Doelstellingen van de projectoproep

De huidige projectoproep wordt uitgeschreven om de gemeenten en de OCMW aan te moedigen om duurzame projecten uit te voeren die rechtstreeks verband houden met verschillende gewestelijke prioriteiten.

Voor 2017 houden de ondersteunde acties verband met de gewestelijke prioriteiten die werden vastgelegd door minister Céline Fremault, meer in het bijzonder:

- 1) **De strategie Good Food**- Naar een duurzamer voedingssysteem in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, goedgekeurd door de Brusselse Regering op 19 december 2015; ([zie onze website](#))
- 2)
- 3) **Beheer van de grondstoffen, afvalbeheer** ([zie onze website](#))
- 4) **Natuurbehoud in de stad**, ecologisch beheer van openbare ruimten, inclusief het stoppen met het gebruik van pesticiden. ([zie onze website](#))
- 5) Strijd tegen geluidsoverlast veroorzaakt door het verkeer ([zie onze website](#)) in de wijken, in het bijzonder de maatregelen voor verkeersgeleiding die tot doel hebben de intensiteit of de snelheid van de voertuigen te verminderen, het gebruik van minder geluidsproducerende materialen en wegbedekking, de plaatsing van geïntegreerde voorzieningen die de verspreiding van geluid minimaliseren.
- 6) Waterbeheer en de strijd tegen overstromingen ([zie onze website](#))

3. Soort projecten

Naargelang de thema's en de doelstellingen kunnen de verwachte projecten betrekking hebben op:

- Het organiseren van activiteiten ter sensibilisering van de bevolking
- De inrichting of terbeschikkingstelling van terreinen of gebouwen
- Bouwprojecten of projecten ter inrichting van de openbare ruimte
- Studies voorafgaand aan deze projecten
- ...

De ondersteunde projecten mogen niet als dusdanig al bestaan: het moet gaan ofwel om nieuwe acties van het voorstellend organisme, ofwel om een nieuwe doorstart van een bestaande actie.

Het project mag niet louter bestaan uit een communicatiecampagne.

In de mate van het mogelijke moeten de voorgestelde projecten duidelijk doelstellingen rond sociale cohesie bevatten (gericht op mensen die leven in bestaansonzekerheid, gehandicapten, bejaarden, vrijwilligerswerk...)

4. Leidraden voor het ontwerp van de projecten

De definiëring van de projecten moet zich laten leiden door volgende principes:

Agenda 21 en duurzaamheid:

Voor de gemeenten / OCMW's die al beschikken over een plaatselijke Agenda 21 moeten de ingediende projecten gekoppeld zijn aan acties die opgenomen zijn in het Actieplan of er bij de volgende update in verwerkt worden.

Concreet:

De uitvoering van de projecten moet leiden tot concrete en duurzame realisaties in de tijd.

Transversaliteit:

Elk project moet begeleid worden door een transversale stuurgroep die de samenwerking van de verschillende betrokken diensten binnen het bestuur garandeert en waarin minstens een verkozen, een administratief verantwoordelijke en de projectbeheerder bij betrokken zijn.

Inclusie:

De projecten hebben betrekking op alle doelgroepen en houden rekening met de sociale en multiculturele specificiteit van de stad en vooral met kwetsbare doelgroepen, gezinnen, jongeren, bejaarden, gehandicapten, nieuwkomers,...

Voorbeeldfunctie:

De uitvoering van de projecten moet resulteren in de positieve beklemtoning van de voorbeeldfunctie van openbare besturen.

Partnerschap

Telkens als het soort project het toelaat, spelers op alle niveaus betrekken door te werken met partnerschappen op plaatselijk niveau, meer in het bijzonder door een burgerparticipatie te ontwikkelen via de invoering van processen waarbij burgerinitiatieven in het kader van de projecten opgevoerd en aangemoedigd worden

Gedragsverandering:

De verschillende methodologische stappen betreffende de gedragsveranderingen met het oog op de omslag van de verschillende doelgroepen toepassen door te steunen op het plaatselijke weefsel.

Verzelfstandiging:

Streven naar zelfstandige projecten en dus naar de invoering van een project dat alle kansen heeft om zich te bestendigen dankzij de ontwikkeling van competenties, praktijk, partnerschappen en plaatselijke verankering zonder dat er op termijn, een structurele financiële ondersteuning van het Gewest noodzakelijk is.

Uitwisseling en/of repliceerbaarheid

De projecten hebben tot doel de uitwisseling, het delen of het gezamenlijk maken van hulpbronnen tussen plaatselijke besturen optimaliseren.

5. Selectieprocedure

- Analyse van de projecten op het vlak van ontvankelijkheid (naar behoren ingevuld en ondertekend formulier; voldoende informatiekwaliteit van het dossier om het inhoudelijk te kunnen analyseren);
- Inhoudelijke analyse van het dossier ten opzichte van de selectiecriteria;
- Inrichten van een jury om projecten onderling en per categorie te beoordelen en te klasseren;
- Principeakkoord van de minister

Er mag geen officiële informatie over de selectie van een project gecommuniceerd worden voor de budgettaire vastlegging.

6. Jury

De jury wordt aangewezen door de minister en is samengesteld uit:

- Vertegenwoordigers van de minister;
- Deskundigen van Leefmilieu Brussel voor elk thema;
- Een vertegenwoordiger van de VSGB;
- In voorkomend geval, een specifieke onafhankelijke deskundige naargelang het thema

7. Selectiecriteria

- Overeenstemming van het project met de doelstellingen opgesomd in punt 2 en uitvoerig beschreven in de bijlagen per thema;
- Nalevingsgraad van de leidraden opgesomd in punt 4;
- Originaliteit van het project;
- Operationele geloofwaardigheid van het project;
- Potentieel op het vlak van remake of uitwisseling door of met andere plaatselijke besturen;
- Verwachte omvang van de resultaten (voornamelijk op het vlak van milieu-impact) rekening houdend met de plaatselijke context;
- Kwaliteit van de indicatoren en van de voorgestelde evaluatieprocedure.

8. Methodologische hulp aan de gemeenten

Het BIM en de Vereniging van de Stad en van de Gemeenten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (VSGB) zetten de methodologische ondersteuning aan de gemeenten en het OCMW voort.

Voor de indiening van het project

Op **21 februari 2017** vindt er een informatiesessie plaats over de huidige projectoproep. Daar kan men verduidelijking of extra informatie krijgen.

Leefmilieu Brussel stelt meerdere thematische instrumenten ter beschikking: technische documenten, presentatiefiches van voorbeeldprojecten, lijsten van externe deskundigen,...

De gemeenten en het OCMW kunnen, op verzoek, hulp krijgen van de VSGB om hen te helpen bij de indiening van hun kandidaatstellingsdossier, meer in het bijzonder op het vlak van methodologie, transversaliteit en participatie (aanbevolen).

Tijdens de uitvoering van de projecten

Tweemaal per jaar vinden er thematische uitwisselingsvergaderingen plaats om de ervaringen uit de projecten te delen.

Leefmilieu Brussel stelt technische middelen ter beschikking: trainers, deskundigen, internettools,... (zie presentatiepagina van de specifieke doelstellingen)

Een begeleidingscomité, samengesteld uit vertegenwoordigers van het BIM en de VSGB komt minstens eenmaal bijeen op het einde van het project om de resultaten te valideren en zo vaak als noodzakelijk voor de goede vordering van de projecten, op verzoek van één van de partijen.

9. Uitgaven die in aanmerking komen voor de gewestelijke subsidiëring voor deze projectoproep.

De gesubsidieerde uitgaven moeten beantwoorden aan volgende voorwaarden:

- uitgaven werden gedaan tijdens de subsidieperiode
- uitgaven werden effectief uitgevoerd door de begunstigde van de subsidie
- uitgaven werden opgenomen in de boekhouding en zijn identificeerbaar en controleerbaar

De soorten toegestane uitgaven variëren naargelang de thematische doelstellingen. Ze worden beschreven in de specifieke doelstellingen.

10. Betaling van de subsidie

De betaling gebeurt in vier schijven:

- 20% bij de handtekening van de subsidieovereenkomst
- 30% bij de indiening van een tussentijds activiteiten en een schuldvordering,
- 40% bij indiening van een activiteiteneindverslag en van een schuldvordering,
- 10% bij indiening van een financiële balans, van bewijsstukken van de gedane uitgaven en van een schuldvordering

De termijnen worden opgesteld in functie van de specifieke projectagenda.

11. Tijdschema

Informatiesessie	21 februari 2017
Indiening van de kandidaatsdossiers	15 juni 2017
Bijeenkomst van de selectiejury	eind juni 2017
Toekenning van de subsidies	september - oktober 2017
Start van de projecten	eind 2017

12. Indiening van de kandidaatsdossiers

De kandidaatsdossiers moeten **ten laatste donderdag 15 juni 2017 om middernacht** verstuurd worden naar LB, door middel van het formulier in bijlage 1, met de bijhorende budgettabel, volgens

de regels goedgekeurd door de personen die gemachtigd zijn om het voorstellende orgaan te verbinden (schepencollege of permanent bureau van het OCMW).

per e-mail, ter attentie van:

Mevrouw Pascale Alaïme

Departement Duurzame consumptie en ecogedrag

Brussels Instituut voor Milieubeheer

E-mail: palaim@environnement.brussels

Meer informatie:

www.leefmilieu.brussels

U vindt op deze website meer informatie over het project Agenda IRIS 21 en over de milieuprogramma's van het Gewest.

Begeleiding bij het opstellen van de kandidaatsdossiers:

Brulocalis - VSGB

Philippe Mertens

02-238.51.62

philippe.mertens@brulocalis.brussels

www.avcb-vsgb.be

Deze website bevat de verslagen van de begeleidingsworkshops van Agenda IRIS 21.

BIJLAGEN: Formulier voor het indienen van projecten 2017 en de budgettaire bijlage (Excel)

Doelstelling 1. De strategie Good Food

1.1. De in het kader van deze oproep geïdentificeerde prioritaire doelstellingen zijn:

- Productie – stadslandbouw en eigen kweek:
  - Een stedenbouwkundig beleid ontwikkelen en uitvoeren gericht op de ontwikkeling van een geschikte plaats voor moestuinen en fruitteelt bij stadsontwikkelingsprojecten en bij bouwvergunningen in de gemeente;
  - Het plaatselijk potentieel voor de ontwikkeling van moestuinen, boomgaarden, kleine plaatselijke teelt op gemeenteterreinen in kaart brengen, inventariseren en aanwenden (met inbegrip van groenruimtes van de gemeente en/of van het OCMW en/of op ongebruikte terreinen voor een bezetting ter bedde);
  - Een voedingsproductiefunctie (moestuinen, boomgaarden,...) in gemeentelijke groene ruimten en binnen de OCMW's ontwikkelen en aanleggen;
  - Innoverende en demonstratieprojecten voor voedingsproductie met een maximale productie in afwisselende ruimtes (balkons, daken, kleine ruimtes, binnenshuis,...) ontwikkelen om de praktische uitwerking in een stedelijke omgeving te illustreren;
  - De bewoners sensibiliseren / steunen / opleiden (workshops, praktische activiteiten,...) over stadslandbouw (moestuin, kleinvee,...) om tot actie over te gaan, inclusief het promoten van co-tuinieren en van projecten van het type "incredible edibles".
  - Ontwikkeling van een (van de) project(en) voor de terbeschikkingstelling, aanleg en animatie van één of meerdere percelen met het oog op de inplanting van een groentetuin, een boomgaard, een collectieve kleinveeteelt uitgebaat door en voor de bevolking. Deze plaats zou ook dienst kunnen doen als opleidingsplaats en er zouden workshops georganiseerd kunnen worden om te leren gewassen te verbouwen in de stad;
  - Een of meerdere groenten- en fruitproductiehaarden ontwikkelen voor de gebruikers van de gemeenterestaurants, sociale restaurants, plaatselijke sociale kruidenier(s), rusthuizen, verenigingen voor vluchtelingenopvang,...
- Aanbod:
  - De invoering van verkoopstructuren ondersteunen die duurzame voeding toegankelijk maken voor alle lagen van de bevolking: sociale kruideniers, coöperatieve winkels,... en in het bijzonder voor iedereen die het moeilijk heeft (mensen die leven van het OCMW, mensen in bestaansonzekerheid...);
  - Een plaatselijk inzamelingsstelsel van onverkochte voedingsmiddelen bij handelaars ontwikkelen en ondersteunen, met het oog op bereiding en verdeling bij noodlijdende mensen;

- Evenementen die op het terrein van de gemeente georganiseerd worden, duurzaam maken, door een voedingsaanbod voor te stellen dat strookt met de Strategie Good Food;
- Het aantal kraampjes / marktkramers met een bio- en plaatselijk aanbod op de gemeentelijke markten verhogen;
- Het aanbod van plaatselijke voedingsmiddelen, seizoensproducten, bioproducten via het plaatselijk economisch weefsel verder verhogen.
- Vraag / transversaal
  - Sensibiliseringsacties voeren bij de bewoners over de omslag van de vraag, de strijd tegen voedselverspilling,... (workshops, animaties, uitdaging,...)
  - Lokale actoren (bewoners, lokale verenigingen, buurtcomités, culturele centra, gezondheidshuizen, sportclubs, crèches, lokale handelaars,...) ondersteunen bij hun lokale initiatieven/projecten
  - Een (financieel, logistiek) ondersteuningsmechanisme uitwerken om projecten van participatieve duurzame wijken ook na de fase van gewestelijke ondersteuning via de projectoproep PDW verder te steunen.

1.2. Wat er ter beschikking gesteld wordt:

Om deze projecten uit te voeren, stelt Leefmilieu Brussel verschillende instrumenten ter beschikking:

*Productie:

- Ondersteuning bij het moestuinbeheer en het composteren via het netwerk van moestuinmeesters en compostmeesters;
- Terbeschikkingstelling van een toolkit en van een opleidingspakket voor gemeentelijke contactpersonen om co-tuinieren (tuinen delen) te ontwikkelen
- Stapsgewijze ontwikkeling van een gedeelde toolkit voor de uitbouw van stadslandbouw voor particulieren / collectieve initiatieven;
- Vanaf 2017, toegang tot workshops stadslandbouw, gegeven door een dienst met deskundigen stadslandbouw en bestemd voor het publiek uit de gemeenten en de OCMW's;
- Vanaf eind 2017, terbeschikkingstelling van een dienst met deskundigen om de ontwikkeling van stadslandbouwprojecten te begeleiden of om doelgerichte expertises te leveren (domeinen nog te bepalen, bv. juridisch, bodemonderzoek...);
- Bestaande cartografie van de verontreinigde bodems;
- Vanaf 2017, een dienst voor bodemonderzoek, via een aankoopcentrale.

*Aanbod:

- Voor vragen rond overheidsopdrachten (bv. selectie van producten voor een gemeentelijke markt) bestaat er een gratis helpdesk.
- Begeleiding bij de [certificering](#) voor de kantines
- Lijsten met producenten uit Brussel en uit de Brusselse rand
- Vanaf 2017, infoches over de verbetering van de leesbaarheid van de FAVV-reglementering over hergebruik van onverkochte goederen

*Vraag / transversaal:

- Vanaf eind 2017, terbeschikkingstelling van een dienst deskundigen rond de omslag van de vraag (modaliteiten nog uit te werken) met het oog op doelgerichte acties en opleidingen
- Via het portaal Good Food, doorgeven van ervaringen van andere spelers (+ contacten met deze spelers) en positieve ondersteuning van projecten via het portaal.
- Tools, brochures, flyers, infofiches, kalenders, ...

1.3. Financiële voorwaarden

Het maximumbedrag van de subsidie bedraagt 25.000 euro per project.

Naargelang hun duur kunnen projecten aanspraak maken op twee soorten financiering:

- Een eenmalige subsidie, voor **in de tijd beperkte projecten**, met een financieringsduur van maximum twee jaren;
- **Meerjarige projecten**, die gedurende 3 opeenvolgende jaren degressief gefinancierd kunnen worden, middels een validatie van de jaarlijkse vooruitgang en binnen de grenzen van de beschikbare budgetten.
  - Jaar 1: 100 %
  - Jaar 2: 60 %
  - Jaar 3: 30 %

Elk lokaal bestuur moet ten belope van minstens 10% van het bedrag van de subsidie die wordt toegekend bijdragen tot de financiering van het project.

Bij een gemeenschappelijk project tussen verschillende plaatselijke besturen kan het maximumbedrag van het project verdubbeld worden. Elk lokaal bestuur moet het project in zijn naam indienen en een budgettaire opsplitsing toevoegen voor zijn deel van de subsidie.

Hiervoor moeten de voorgenomen uitgaven worden ingedeeld in functie van de volgende posten:

- personeelskosten, het personeel bij het kader van het bestuur uitgezonderd (specifieke aanwerving
- voor het project of behoud van een onzekere job in het kader van Agenda 21)
- de bezoldiging van derden en onderaannemers, de honoraria, de tijdelijke werknemers
- administratiekosten die rechtstreeks door het project worden gegenereerd
- huur en huurlasten, uitgezonderd de gebouwen die toebehoren aan de gemeente of aan het OCMW
- de promotie- en publicatiekosten
- de voertuig- en vervoerskosten
- afschrijvingen en investeringen
- aankopen van leveringen, uitgezonderd voedingsmiddelen

Voor projecten waarvoor investeringen noodzakelijk zijn (voor de aanleg van moestuinen, voor de aankoop van voertuigen, van koelkasten, ...): de investering mag niet hoger liggen dan 50% van het gevraagde bedrag.

Contactpersoon voor deze doelstelling:

Joëlle Van Bambeke

Afdeling Informatie, Algemene coördinatie, Circulaire economie

Departement Duurzame consumptie

02 775 76 85

jvanbambeke@environnement.brussels

Doelstelling 2. Grondstoffen, Afvalstoffen

Het Gewest zal de initiatieven van Lokale Besturen ondersteunen die:

- acties uittesten voor de vermindering en het beheer van hun eigen afval;
- nieuwe diensten voorstellen aan de burgers, gericht op de "Zero Waste-houding";
- acties bevorderen/ondersteunen die tot doel hebben de "Zero Waste-houding"¹ te promoten, zoals voorgesteld door:
  - de burgers of burgerverenigingen;
  - de jeugdverenigingen;
  - de lokale verenigingen, buurtcomités, etc.
  - de lokale instellingen, zoals culturele centra, wijkgezondheidscentra, sportclubs, crèches, etc.; lokale handelaars met een aanbod dat burgers toelaat een "Zero Waste-houding" aan te nemen;
- acties ter promotie van de "Zero Waste-houding" bij de burger uitwerken;

2.1. De in het kader van deze oproep geïdentificeerde prioritaire doelstellingen zijn:

- Het eigen afval van het bestuur verminderen en beheren:
  - Overheidsopdrachten uitschrijven om het bestuur te voorzien van voorwerpen en benodigdheden afkomstig van recuperatie, herstelling en hergebruik (meubilair, informatica, inktpatronen,...) en om het hergebruik en de recuperatie van bouwmaterialen op openbare werven te stimuleren (cf. vademecum "hergebruik bouwafval");
De subsidieerbare uitgaven worden beperkt tot de opdrachten met betrekking tot de ontwikkeling van specifieke procedures en de voorbereiding van bestekken, of tot de eventuele meerkost in vergelijking met de aankoop van 'klassieke' leveringen.
  - Onderhoud, herstel, hergebruik en herkwalificatie van uitrustingen (meubilair, voertuigen, textiel, elektrische en elektronische uitrustingen) binnen het gemeentebestuur en/of binnen gemeentelijke organisaties aangesloten bij de gemeente promoten (uitgezonderd oproep tot openbare aanbestedingen).
  - Evenementen die door de gemeente georganiseerd worden en/of onderworpen zijn aan de goedkeuring van de gemeente duurzaam maken voor de burgers, op het vlak van herbruikbare voedingsgebruiksvoorwerpen (bekers, borden en bestekken...) en selectief afval sorteren met het oog op recyclage
  - Nieuwe samenwerkingen tussen compostbeheerders (die naargelang de periode van het jaar bepaalde soorten specifiek afval nodig hebben om te zorgen voor een goed evenwicht van hun compost) en de diensten groene ruimten van de gemeenten en priv snoeiers (die het

---

¹ De promotie van de "Zero Waste-houding" baseert zich op:

- de promotie van de kritische zin ten overstaan van consumptie, de impact ervan en van de factoren die aanzetten tot consumptie (vb.: marketing, reclame);
- Do-It-Yourself (DIY);
- deelacties (gemeenschappelijke aankopen, geveijen, givebox, LETS, ...), hergebruik, onderhoud en herstel;
- aankopen met weinig verpakking (in bulk, herbruikbare verpakkingen);
- de strijd tegen reclame waaronder gerichte reclame;
- wijkcomposteren, indien mogelijk "geïntegreerd" in de opstart van andere activiteiten, zoals het aanleggen van moestuinen, of van kleine activiteiten gericht op landbouwproductie.

snoeiafval beheren). Dit laat enerzijds toe de kwaliteit van de compost te verbeteren en anderzijds wordt ook een duurzaam en lokaal beheer van het afval van alle betrokken actoren mogelijk gemaakt.

- De sticker "Stop Reclame" promoten in appartementsgebouwen die door de gemeente beheerd worden
- De vervaardiging en het gebruik van "DIY" onderhoudsproducten op bepaalde gemeentediensten aanmoedigen, om de hoeveelheid afval en het gebruik van schadelijke stoffen te beperken.
- Nieuwe diensten voorstellen aan de burgers, gericht op de "Zero Waste-houding";
  - VOORNAAMSTE FOCUS: gemeentelijke kringloopwinkels oprichten en/of een geïntegreerd plaatselijk systeem voor bewarende inzameling, herstelling en voorbereiding door of met de spelers van de sociale ondersteuning en de sociale economie ontwikkelen, om kledingstukken, meubels en uitrustingen te kunnen hergebruiken of herkwalificeren voor huishoudens in nood (er moet ook contact opgenomen worden met de plaatselijke steunverenigingen voor mensen in nood);
Dit soort project kan een subsidie van maximaal 100.000 euro krijgen, hernieuwbaar gedurende een periode van 3 jaar (zie punt 2.3.)
  - Een netwerk van geveerijen, give boxes, uitleendiensten ontwikkelen voor alle inwoners.
  - Een voor de bevolking toegankelijk lokaal uitrusten en beheren waar de burgers zelf voorwerpen, meubels, toestellen... kunnen onderhouden, herstellen, hergebruiken, herkwalificeren en/of vervaardigen, eventueel met behulp van een derde (Repair café, Fablab,...)
- De door burgers, wijkcomités, lokale verenigingen, culturele centra, wijkgezondheidscentra, sportclubs, crèches, handelaars... voorgestelde projecten die de "Zero Waste-houding" willen promoten ondersteunen:
  - Lokalen ter beschikking stellen (vb.: inrichting van een ruimte waar elektronisch materiaal ontleend kan worden,...), het uitlenen van materiaal en van communicatiemiddelen (vb.: gemeentelijke reclameruimte, het ontwerpen van affiches, levering van antireclamestickers), etc.
  - Plaatselijke initiatieven voor functionaliteitseconomie ondersteunen (LETS, deelauto's,...)
  - Alle betrokken partijen met elkaar in contact brengen om te handelen in het kader van "Zero Waste"-projecten (vb.: ontmoeting tussen handelaars en burgers)
  - Informatie over lokale initiatieven verspreiden, inclusief het in de kijker zetten van inwoners van de gemeente die zich ingezet hebben / een voorbeeldrol vervullen op het vlak van Zero Waste
- Een "Zero Waste"-houding bij de burger promoten:
  - Een netwerk voor opleidingen in "Zero Waste" ontwikkelen (vervaardigen van onderhoudsproducten, vervaardigen van herbruikbare zakken, DIY, etc.)

- Zero Waste uitdagingen organiseren voor huishoudens die zich vrijwilliger stellen en/of voor op voorhand samengestelde groepen (alfabetisering, sociale huurders, etc.) en/of voor specifieke doelgroepen (personen met een migratieachtergrond, studenten, etc.)
- Lezingen over de "Zero Waste"-houding organiseren voor het grote publiek
- Een systematische informatiecampagne ontwikkelen met betrekking tot de "Zero Waste-houding" voor elke inwoner en in het bijzonder voor elke nieuwe inwoner die in de gemeente komt wonen (informatiekit, etc.)
- Thematische sensibiliseringsacties houden (promotie van de antireclamestickers in flatgebouwen, promotie van kraantjeswater, etc.);
- Projecten voor de valorisatie van organische afval door composteren ontwikkelen en ondersteunen, met name:
  - door de nadruk te leggen op sensibilisering met betrekking tot composteren;
  - door de nadruk te leggen op het aanmoedigen van composteren (website van de gemeenten, evenementen, etc.);
  - door de integratie van nieuwe wijkcomposten in de collectieve moestuinen waar deze ontbreken aan te moedigen:
    - door de promotie van de projectoproep "Geef je wijk een nieuwe adem"
    - door burgers te helpen om toegang te krijgen tot een terrein of hen te helpen met kleine aanlegwerkzaamheden,...;
- De acties voor het promoten van de "Zero Waste-houding" voorgesteld door het Gewest (vb.: Europese Week van de Afvalvermindering) doorgeven

2.2. Wat er ter beschikking gesteld wordt:

Om de kandidaatstellingen voor deze projectoproep voor te bereiden en de weerhouden projecten te realiseren, stelt Leefmilieu Brussel verschillende instrumenten ter beschikking:

- Het Vademecum "Zero Waste" , dat een overzicht biedt van 120 experimenten die streven naar een productievermindering van alle soorten afval op wijkniveau.
- Ondersteuning voor composteren via het netwerk van compostmeesters
- De "praktische gids voor hergebruik van bouwmaterialen" die de benadering voorstelt die op een werf moet worden uitgevoerd voor het hergebruik op het terrein
- Het Vademecum voor het hergebruik dat de methode en de clausules van het bestek aanlevert om de openbare instellingen toe te laten om materiaal dat geschikt is voor hergebruik eruit te halen en te verkopen of te schenken.
- De website "opalis.be", die verkopers (en kopers) van bouwmaterialen inventariseert (gebouwen en openbare weg)
- Een evaluatie van burgerinitiatieven inzake hergebruik
- De feedback over de coaching van de huishoudens over vermindering van verpakkingen.
- Vanaf 2017: een animatie-methodologie voor de uitvoering van onderhoudsproducten
- Er wordt begeleiding voorzien voor de projecten grondstoffen-afval, om de samenhang tussen de projecten, de samenhang met de gewestelijke doelstellingen en met de burgerprojecten te verzekeren, om de gemeenten toe te laten de leereffecten te vergroten en projecten te evalueren en om te zorgen voor kennisoverdracht op het vlak van afvalvermindering.

2.3. Financiële voorwaarden

Het maximumbedrag van de subsidie bedraagt **25.000** euro per project.

Naargelang hun duur kunnen de projecten aanspraak maken op twee soorten financiering:

- Een eenmalige subsidie, voor in **de tijd beperkte projecten**, met een financieringsduur van maximum twee jaren;
- **Meerjarige projecten**, die gedurende 3 opeenvolgende jaren degressief gefinancierd kunnen worden, middels een validatie van de jaarlijkse vooruitgang en binnen de grenzen van de beschikbare budgetten.
  - Jaar 1: 100 %
  - Jaar 2: 60 %
  - Jaar 3: 30 %

Projecten voor kringloopwinkels kunnen een bedrag van maximum 100.000 euro krijgen het 1e jaar (60.000 euro het 2e jaar en 30.000 euro het 3e jaar).

Elk lokaal bestuur moet ten belope van minstens 10% van het bedrag van de subsidie die wordt toegekend bijdragen tot de financiering van het project.

Bij een gemeenschappelijk project tussen verschillende plaatselijke besturen kan het maximumbedrag van het project verdubbeld worden. Elk lokaal bestuur moet het project in zijn naam indienen en een budgettaire opsplitsing toevoegen voor zijn deel van de subsidie.

Hiervoor moeten de voorgenomen uitgaven worden ingedeeld in functie van de volgende posten:

- personeelskosten, het personeel bij het kader van het bestuur uitgezonderd (specifieke aanwerving voor het project of behoud van een onzekere job in het kader van Agenda 21)
- de bezoldiging van derden en onderaannemers, de honoraria, de tijdelijke werknemers
- administratiekosten die rechtstreeks door het project worden gegenereerd
- huur en huurlasten, uitgezonderd de gebouwen die toebehoren aan de gemeente of aan het OCMW
- de promotie- en publicatiekosten
- de voertuig- en vervoerskosten
- afschrijvingen en investeringen
- aankopen van leveringen

Voor projecten waarvoor investeringen noodzakelijk zijn (voor de aanleg van moestuinen, voor de aankoop van voertuigen, van koelkasten, ...): de investering mag niet hoger liggen dan 50% van het gevraagde bedrag.

Contactpersoon voor deze doelstelling:

Jérôme Sobrie

Afdeling Informatie, Algemene coördinatie, Circulaire economie

Departement Afval

02 775 76 99

jsobrie@environnement.brussels

Doelstelling 3. Natuur in de stad

Brussel is een groene stad. Bossen en wouden, parken en groene ruimten, privétuinen, landbouwgronden, braakliggende terreinen, speelvelden, kerkhoven ... bedekken bijna 50%, of ongeveer 8.000 hectaren, van haar oppervlakte. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest verbergt dus soms onverwachte natuurschatten. Dit natuurlijk erfgoed verdient het om te worden behouden, beschermd en ontwikkeld, omwille van zijn intrinsieke waarde en voor alle Brusselaars. De aanwezigheid en de nabijheid van de natuur heeft immers een zeer positieve invloed op de levenskwaliteit in de stad en op de gezondheid van haar inwoners.

Het beschermen van de natuurlijke hulpbronnen en de soorten, het opwaarderen van de natuur en het behouden van voldoende groene ruimten zijn evenwel een echte uitdaging door de demografische groei die Brussel kent. Om deze uitdaging aan te gaan, heeft het Brussels Hoofdstedelijk Gewest meerdere instrumenten ontwikkeld.

De onderstaande prioritaire doelstellingen worden meer specifiek gerealiseerd binnen het algemeen kader geschetst door het Gewestelijk Natuurplan (2016-2020) en via de vermindering van het gebruik van pesticiden, voorgesteld in het Gewestelijk Programma voor Pesticidenreductie (2013-2017).

3.1. De in het kader van deze oproep geïdentificeerde prioritaire doelstellingen zijn:

- inconformiteitsstelling met de Pesticidenordonnantie en operationele uitvoering van de pesticidenreductie
  - Een strategie voor pesticidenreductie, een plan voor onkruidbestrijding in openbare ruimten en plannen voor ecologisch beheer van de verschillende soorten openbare ruimten opstellen
  - Een lokaal (her)inrichten voor de opslag van pesticiden dat conform de regelgeving is en niet-aangepaste of verboden producten laten afvoeren door een erkend ophaler
  - Een gepaste opleiding voorzien voor het personeel dat pesticiden of alternatieve technieken dient te kiezen en te gebruiken (vb. opleiding voor de fytolicensie)
  - Aangepaste persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM) (maskers, handschoenen, pakken, etc.) kopen en het personeel opleiden om deze te gebruiken
  - Alternatieven voor chemische producten kopen, of dit nu manueel (straatbezems, schoffels, zeisen, etc.), mechanisch (veegwagens, draaiborstels, rotoeggen, etc.) of thermisch (rechtstreekse vlam, infrarood, warm water of schuim, etc.) materiaal is.
  - Bepaalde bestaande inrichtingen wijzigen, om er een ecologisch beheer voor in te kunnen voeren en/of om de beheerbehoefte te beperken (vb. aanplanting van vaste planten en bodembedekkers in sierborders, aanplanting van inheemse groene hagen, omkasting van de massieven, gelijk maken van de oppervlakten, inzaaien van de dreven van parken en kerkhoven met gras, vervanging van de bodembedekking, etc.)
  - De omslag naar zero pesticiden voor productiezones van planten bestemd voor vegetalisatie (vaste sierplanten, inheemse wilde planten, etc.) ontwikkelen of realiseren, ongeacht of het gaat om een kwekerij in volle grond of bovengrondse productie.

- Een inventaris en een beheerplan opstellen voor invasieve plantensoorten (in de zin van de Natuurordonnantie)
- Ontwikkeling van de natuur en van de groene en blauwe infrastructuren
  - Projecten ontwikkelen voor de aanleg, de inrichting of het ecologisch beheer van groene ruimtes in de buurt, groendaken, de binnenkant van woonblokken, braakliggende terreinen, interstitiële ruimten, etc., die toelaten de groene en blauwe continuïteit te versterken, de aanwezigheid van de natuur in het stadscentrum te versterken en/of de natuur te integreren in de bebouwing, prioritair in achtergestelde zones², zoals:
    - demineralisering van de bodems en de oppervlakten
    - de aanplanting van inheemse bomen en hagen
    - de vergroening van gevels door klimplanten en hangbakken (met inheemse planten)
    - de aanleg van bloemenweides of weides die laattijdig gemaaid worden, etc.
    - aanplantingen langs de weg (aan de voet van bomen, ronde punten, etc.)
  - Initiatieven ontwikkelen of infrastructuren inrichten die toelaten de bescherming van dieren- en plantensoorten die deel vormen van het erfgoed te verbeteren:
    - Invoering van dynamieken of acties om de kwaliteit van de habitats van beschermde soorten in hun natuurlijk milieu te verbeteren, in het bijzonder voor wat soorten in vochtige of aquatische milieus of soorten in het stadscentrum betreft. Er wordt voorrang gegeven aan de habitats:
      - van zwaluwen en gierzwaluwen, en meer in het algemeen de soorten van gewestelijk belang die hun nesten bouwen in gebouwen (mussen, eikelmuisen, vleermuisen);
      - van soorten in vochtige en aquatische milieus (actieplan poelen) en meer bepaald de amfibieën en de gele iris
      - van bijen en andere wilde bestuivers, rekening houdend met het feit dat wilde en tamme populaties door elkaar leven (het louter plaatsen van bijenkorven (uitgezonderd))
    - Invoering van dynamieken of infrastructuren die toelaten het barrière-effect van de bestaande infrastructuren te beperken en de bewegingen van beschermde soorten vergemakkelijken (vb. paddenoversteekplaatsen,...)
    - Strijd tegen exotische en invasieve soorten (inventaris en beheerplan)
- Geïntegreerd en duurzaam beheer van het natuurlijk erfgoed en van de groene en blauwe infrastructuren
  - Beheerplannen die het technisch beheer en het onderhoud van de groene ruimten, de natuurgebieden en de natuurreservaten mogelijk maken en er tegelijkertijd over waken het verlies aan biodiversiteit tegen te gaan en iedereen toegang en onthaal van hoge kwaliteit te bieden
  - Nieuwe gebieden en reservaten voorstellen en partnerschappen afsluiten om hun beheer te verzekeren
  - Projecten ontwikkelen die de connectiviteit van het ecologisch netwerk en het beheer van de natuurgebieden verzekeren en de spontaniteit van de ontwikkeling van de plantengroei en de diversiteit van milieus en landschappen bevorderen.

² Zie figuur O1.1, bladzijde 21 van het Gewestelijk Natuurplan 2016-2020.

- Communicatieacties met betrekking tot de bossen, wouden en natuurgebieden ontwikkelen naar het publiek toe, met name om het gedrag van de bezoekers te veranderen (respect voor de plaats, respect voor de biodiversiteit, verbod op voederen, etc.)
- Workshops en opleidingen organiseren over acties ter bescherming van de habitats en de soorten (intern voor het personeel of extern voor burgers, contactpersonen, verenigingen, etc.):
  - Ecologisch tuinieren en ecologisch beheer, zachte snoei, etc.
  - Bouw en plaatsing van nestkastjes, insectenhôtels, etc.
- Promotie van de natuur en van de groene ruimten
  - De Brusselaars de rijkdom en de schoonheid van de gewone natuur in stedelijke biotopen in de buurt van hun woon- en werkplaatsen leren kennen, evenals de waarde van natuurgebieden en beschermde gebieden; hen helpen ze te waarderen, ze zich eigen te maken en ze te respecteren:
    - Geleide natuurwandelingen met als thema de stedelijke fauna en flora op straat, in parken, in het bos, etc.
    - Sensibilisering voor planten die spontaan beginnen groeien op voetpaden, aan de voet van bomen, etc., onder meer door geen pesticiden meer te gebruiken
  - De Brusselaars informeren over de verschillende ecosysteemdiensten die de natuurlijke habitats en de soorten -in het bijzonder bomen en andere planten- verstrekken
  - Spontane natuurvormen, zoals alle inheemse planten, promoten, hun integratie in de landschapsinrichtingen en in het commercieel aanbod aanmoedigen:
    - De Brusselse natuur in de kijker plaatsen en zichtbaar maken via artistieke projecten (street art, tentoonstellingen, design, etc.)
  - De burgers informeren over de beheermethodes die in de groene ruimten toegepast worden en hen uitleggen waarom deze nuttig zijn voor de natuur en de biodiversiteit, de acties voor natuurbehoud, het stoppen met pesticiden, ecologisch beheer en herstel van de natuur en de biodiversiteit die door de openbare instanties en de verenigingen ondernomen worden, meer in de verf zetten
    - Opendeurdagen in tuinen of ruimtes die op voorbeeldige wijze beheerd worden
  - De Brusselaars informeren over de acties die ze zelf kunnen ondernemen en de dingen die ze kunnen doen om de ontwikkeling van de natuur en de biodiversiteit te bevorderen en hen in die zin te motiveren
    - Workshops, opleidingen, etc.
    - Bewustmaking van de problematiek van het voeren van wilde dieren
    - Participerende wetenschapsprojecten (inventarissen, tellingen, etc.)

3.2. Wat er ter beschikking gesteld wordt:

Om deze projecten uit te voeren, stelt Leefmilieu Brussel verschillende instrumenten ter beschikking:

- Infiches en documenten met informatie over de toepasselijke regelgeving en de modaliteiten van de uitvoering ervan
- Modellen en *templates* voor de verplichte aankondigingen, het Register van gewasbeschermingsmiddelen, de inventaris van de opslagplaats, etc.

- In de loop van 2017: begeleiding en informering door de Pool voor gedifferentieerd beheer - Natuurfacilitator binnen Leefmilieu Brussel
- In de loop van 2017: specifieke begeleiding door een Ondersteuningscel voor openbare ruimten zonder pesticiden en de website www.zeropesticide.brussels
- In de loop van 2017 (onder voorbehoud): het vademecum "plan voor onkruidbestrijding op de wegen"
- Tegen eind 2017: de initiële en voortgezette beroepsopleidingen voor de fytolicensie en de opleidingen met betrekking tot wetgeving, plantkunde en fytopathologie, kennis van de risico's en gevaren van chemische producten, indien nodig het veilig omgaan met pesticiden, het toepassen van alternatieve beheerpraktijken en het opstellen van een strategie voor de geïntegreerde bestrijding van schadelijke organismen

3.3. Financiële voorwaarden

Het maximumbedrag van de subsidie bedraagt **25.000** euro per project.

Naargelang hun duur kunnen de projecten aanspraak maken op twee soorten financiering:

- Een eenmalige subsidie, voor in **de tijd beperkte projecten**, met een financieringsduur van maximum twee jaren;
- **Meerjarige projecten**, die gedurende 3 opeenvolgende jaren degressief gefinancierd kunnen worden, middels een validatie van de jaarlijkse vooruitgang en binnen de grenzen van de beschikbare budgetten.
  - Jaar 1: 100 %
  - Jaar 2: 60 %
  - Jaar 3: 30 %

Elk lokaal bestuur moet ten belope van minstens 10% van het bedrag van de subsidie die wordt toegekend bijdragen tot de financiering van het project.

Bij een gemeenschappelijk project tussen verschillende plaatselijke besturen kan het maximumbedrag van het project verdubbeld worden. Elk lokaal bestuur moet het project in zijn naam indienen en een budgettaire opsplitsing toevoegen voor zijn deel van de subsidie.

Hiervoor moeten de voorgenomen uitgaven worden ingedeeld in functie van de volgende posten:

- personeelskosten, het personeel bij het kader van het bestuur uitgezonderd (specifieke aanwerving)
- voor het project of behoud van een onzekere job in het kader van Agenda 21)
- de bezoldiging van derden en onderaannemers, de honoraria, de tijdelijke werknemers
- administratiekosten die rechtstreeks door het project worden gegenereerd
- huur en huurlasten, uitgezonderd de gebouwen die toebehoren aan de gemeente of aan het OCMW
- de promotie- en publicatiekosten
- de voertuig- en vervoerskosten
- afschrijvingen en investeringen
- aankopen van leveringen

Voor projecten waarvoor investeringen noodzakelijk zijn (voor de aanleg van moestuinen, voor de aankoop van voertuigen, van koelkasten, ...): de investering mag niet hoger liggen dan 50% van het gevraagde bedrag.

Contactpersoon voor deze doelstelling:

Julien Ruelle
Afdeling Groene ruimten
02 563 44 69
jruelle@environnement.brussels

Doelstelling 4.   Strijd tegen geluidshinder

De huidige projectoproep wordt uitgeschreven om de gemeenten aan te moedigen om duurzame projecten uit te voeren die rechtstreeks verband houden met het beheer van geluidshinder op de weg. Hij is voornamelijk bedoeld voor (her)inrichtingswerken aan de gemeentewegen om aanvullende of specifieke voorzieningen te plaatsen die het verkeerslawaai dempen of doen verdwijnen.

Hij kadert binnen de uitvoering van het [plan ter bestrijding van geluidshinder en trillingen](#) in een stedelijke omgeving in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, in het bijzonder de krachtlijn met betrekking tot het matigen van het wegverkeer, in samenhang met de acties op het vlak van mobiliteit en de sanering van de zwarte punten (of plaatsen waar er zich een concentratie van geluidshinder voordoet en/of een hoog aantal klachten wegens geluidshinder wordt geregistreerd).

Het zal er in het bijzonder om gaan tussen te komen in het kader van voorschrift 17, dat tot doel heeft een beleid te bevorderen dat leidt tot een vermindering van het lawaai, via herinrichtingsprojecten en mobiliteitsplannen, en om voorschrift 17a te activeren, dat tot doel heeft gemeenschappelijke principes aan te hangen op het vlak van de beheersing van het wegverkeerslawaai, met name door de uitvoering van de aanbevelingen van het Vademecum voor wegverkeerslawaai, evenals voorschrift 18, dat tot doel heeft een structureel mechanisme voor overheidssteun in te voeren, onder meer voor het plaatsen van voorzieningen die geluidsverspreiding beperken.

De prioritair ondersteunde acties houden verband met de aanbevelingen van het Vademecum voor wegverkeerslawaai.

Er worden **innoverende of remakeprojecten** verwacht, die aangepast zijn aan de lokale context en realiteit en die rechtstreeks effect zullen hebben op het leven van de buurtbewoners.

Het gaat om bouwprojecten en/of projecten voor de aanleg van openbare ruimten waarvoor arbeidskrachten en de aanwending van materiaal nodig zijn.

Er kan eveneens rekening gehouden worden met studies (haalbaarheid, geluidsmaatregelen,...) uitgevoerd voor de opstart van een project.

4.1. De in het kader van deze oproep geïdentificeerde prioritaire doelstellingen zijn:

- Het lawaai aan de bron verminderen
  - Door geluiddempende of minder lawaaierige wegbedekkingen te gebruiken
  - Door de staat van het wegdek en de funderingen te verbeteren, dit door onregelmatigheden weg te werken (putdeksels, gaten, aansluitingen tussen verschillende materialen, etc.)
  - Door de snelheid en/of het verkeersvolume te verminderen (zones met een specifiek statuut, radars)
  - Door het gedrag van de bestuurders te wijzigen (via lokale inrichtingen van de openbare weg zoals verkeersplateaus, snelheidsremmers, asverlegging, etc.)

- Bronnen van geluidshinder wegwerken
  - Door de weg een nieuw profiel te geven
  - Door lokale zijwegen en achteruitbouwstroken te voorzien
- De verspreiding van het geluid beperken
  - Door niet-galmende materialen te gebruiken
  - Door geluidsbarrières, taluds, muurtjes, groene muren, specifiek meubilair, etc. aan te brengen

4.2. Wat er ter beschikking gesteld wordt:

Om deze projecten uit te voeren, stelt Brussel Leefmilieu verschillende instrumenten ter beschikking:

*Bibliografie

- Het [vademecum wegverkeerslawaai in de stad](#) op de website van Leefmilieu Brussel
- De website betreffende het [beperken van de geluidshinder in de stads](#)
- Atlas "Geluidshinder door het verkeer – [Strategische kaart voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest](#)".
- De brochure "Rustig wonen in Brussel: 100 tips om zich te beschermen tegen lawaai...en er geen te maken", BIM, 2013 (te downloaden op de website)

*Diagnosetools

- De cartografie van het verkeerslawaai
- De online tool [Webnoise](#) op de website van Leefmilieu Brussel
- De tool voor de evaluatie van de milieucapaciteit van het wegennet (beschikbaar in testversie)

*Ter ondersteuning

- Eind 2017: facilitatoren, waaronder een specifieke facilitator Lawaai
- Een helpdesk voor vragen over openbare aanbestedingen
- Een dienst van deskundigen binnen het departement geluid om specifieke vragen over de ontwikkeling van projecten te beantwoorden
- De bestaande cartografie van het verkeerslawaai en het gebruik van een simulatiemodel
- Feedback over modelprojecten, documentatie van voorbeeldcases

4.3. Financiële voorwaarden

Het maximumbedrag van de subsidie bedraagt

- **150.000** euro, in het kader van een bouw- of herinrichtingsproject in de openbare ruimte
Er wordt een eenmalige subsidie toegekend, maar als dit nodig is voor het project, kan het budget over verschillende jaren gespreid worden
- **25.000** euro, in het kader van een project betreffende een studie voorafgaand aan de opstart van een nieuwe inrichting van de openbare ruimte.

Belangrijk: de toelage is gekoppeld aan de toekomstige valorisatie van de haalbaarheidsstudie. Als de studie een gunstig advies geeft voor de opstart van het project, verbindt het plaatselijk bestuur zich ertoe om dit project binnen de twee jaar volgend op het afsluiten van de opdracht uit te voeren.

Dit tijdschema kan eventueel aangepast worden als het lokaal bestuur in staat is aan te tonen dat een langere termijn nodig is (ter aanvaarding voorgelegd aan het Begeleidingscomité).

Als het lokaal bestuur ondanks het gunstige advies dit project niet tot een einde wenst te brengen, kan het om verschillende redenen een afwijkingsdossier indienen (financieel, KBA, organisatorisch,...) bij het begeleidingscomité, dat zal beslissen over de geldigheid ervan. Als het advies van de jury negatief zou zijn, moet het lokaal bestuur de volledige toelage terugbetalen.

Elk lokaal bestuur moet ten belope van minstens 10% van het bedrag van de subsidie die wordt toegekend bijdragen tot de financiering van het project.

Bij een gemeenschappelijk project tussen verschillende plaatselijke besturen kan het maximumbedrag van het project verdubbeld worden.

Hiervoor moeten de voorgenomen uitgaven worden ingedeeld in functie van de volgende posten:

- personeelskosten, het personeel bij het kader van het bestuur uitgezonderd (specifieke aanwerving voor het project of behoud van een onzekere job in het kader van Agenda 21)
- de bezoldiging van derden en onderaannemers, de honoraria, de tijdelijke werknemers
- administratiekosten die rechtstreeks door het project worden gegenereerd
- de promotie- en publicatiekosten
- afschrijvingen en investeringen

Contactpersoon voor deze doelstelling:

Fabienne SAELMACKERS
Afdeling Vergunningen & Partnerschappen
Departement Geluid
02 775 76 90
fsaelmackers@environnement.brussels

Doelstelling 5. Waterbeheer

De huidige projectoproep wordt uitgeschreven om de gemeenten aan te moedigen om duurzame projecten uit te voeren die rechtstreeks verband houden met het duurzaam beheer van water.

Hij kadert binnen de uitvoering van het [Waterbeheerplan](#) met het bijhorende maatregelenprogramma, dat tot doel heeft de impact van de druk van de menselijke activiteiten en hun weerslag op de waterlichamen tot een minimum te herleiden. Aangezien dit WBP zeer uitgebreid is, focussen we ons hier op de herintegratie van het water in de stad en op het beheer van overstromingen, die hun oorzaak vinden in de zeer grote bevolkingsdichtheid die het Brussels Gewest momenteel kenmerkt.

Deze grote dichtheid is eveneens een vector voor overstromingen in het BHG.

In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest kunnen verschillende soorten overstromingen onderscheiden worden, waarvan de voornaamste te wijten zijn aan de stijging van het waterpeil van het saneringsnetwerk en de ophoping van afvloeingswater op lage punten waar er niet voldoende afvoer is.

In het Brussels Gewest houden de meeste overstromingen verband met kortstondige hevige regenbuien (vooral in de zomerperiode) waardoor de afvloeiing gegenereerd op de afgedekte oppervlakten het rioleringsnet verzadigt. Dit netwerk stuwt het water vervolgens op in de kelders en op de wegen, vooral onderaan in de valleien.

De openbare ruimte dient dus zo ingericht te worden dat ze doeltreffend aangepast wordt aan de huidige context om deze situatie in te dijken.

De prioritair ondersteunde acties houden verband met de volgende regionale thema's, uiteengezet in het Waterbeheerprogramma van het BHG voor de periode 2016-2021 (pijlers 5 en 6):

- De ontwikkeling van het Regennetwerk³
- De ontwikkeling van het bestaande hydrografisch netwerk
- Het opnieuw integreren van het water in de stad
- Het beperken van de impermeabilisatie van de bodem door de invoering van beperkende en/of compenserende maatregelen (Regennetwerk)

Er worden **innoverende of remakeprojecten** verwacht, die aangepast zijn aan de lokale context en realiteit en die rechtstreeks effect zullen hebben op het leven van de Brusselaars.

Het gaat om:

- projecten voor de bouw en/of aanleg van openbare ruimten waarvoor arbeidskrachten en de aanwending van werken nodig zijn.
- studies (haalbaarheid, weerslag,...) voorafgaand aan de opstart van een project

---

³ Het Regennetwerk is het geheel van voorzieningen die bijdragen tot het herstel van de natuurlijke watercyclus (en/of van zijn functies) stroomopwaarts van het natuurlijke hydrografische netwerk (als uiteindelijk ontvangend milieu). De voorzieningen waaruit dit Regennetwerk zal bestaan passen de principes toe voor beheer van het regenwater "aan de bron", losgekoppeld van het afvalwaternetwerk. Ze beogen de integratie van deze behandeling in het natuurlijke milieu of de bebouwing, zowel in de openbare ruimte (wegen, pleinen, speelpleinen, parken, ...) als in de privéruimte (gebouwen, percelen).

5.1. De in het kader van deze oproep geïdentificeerde prioritaire doelstellingen zijn:

- De ontwikkeling van het Regennetwerk:
  - de vrijwillige en bewuste implementatie van praktijken en uitrustingen voor waterbeheer die het water eerder opwaarderen als resource in plaats van het als afval naar de riool te leiden (cf. definitie van het Regennetwerk).
- De ontwikkeling van het bestaande hydrografisch netwerk
  - door de aanlegbreedte in de winterbedding van de waterlopen vrij te maken
  - door tijdelijke overstromingsgebieden aan te leggen om de opslagcapaciteit van de waterlopen in de winterbedding te verhogen
  - door de buffering in de vijvers, waterpartijen en in de winterbedding van de waterlopen te versterken
  - door het helder water of het regenwater afkomstig van gescheiden netwerken terug op te nemen in het hydrografisch netwerk;
  - door de waterlopen, vijvers en moerassen met elkaar te verbinden
- Het opnieuw integreren van het water in de stad:
  - uitvoering van renaturatie van waterlopen
  - aanmoediging van het opnieuw openleggen van overwelfde waterlopen.
  - inrichting van oevers en openbare ruimte nabij waterlopen die hun zichtbaarheid waarborgt
  - recreatieve ruimten met water als thema aanleggen
- Het beperken van de impermeabilisatie van de bodem door de invoering van beperkende en/of compenserende maatregelen

5.2. Wat er ter beschikking gesteld wordt:

Om deze projecten uit te voeren, stelt Leefmilieu Brussel verschillende instrumenten ter beschikking:

- Wetenschappelijke en technische kennis:
  - WBP 2;
  - Tool/fiches compenserende maatregelen (Gids duurzame gebouwen);
  - Studie Aquatopia, Quadeau- en RWB-tool
  - Feedback over modelproject: catalogus van voorbeeldcases
  - Facilitatoren, waaronder een specifieke facilitator Water

- Voor vragen over openbare aanbestedingen zal er een helpdesk ter beschikking staan
- Een dienst van deskundigen binnen ons departement om specifieke vragen te beantwoorden over de ontwikkeling van projecten met betrekking tot het duurzaam beheer van water
- Een bestaande cartografie

5.3. Financiële voorwaarden

Het maximumbedrag van de subsidie bedraagt:

- **100.000** euro, in het kader van een bouw- of herinrichtingsproject in de openbare ruimte
Er wordt een eenmalige subsidie toegekend, maar als dit nodig is voor het project, kan het budget over verschillende jaren gespreid worden
- **40.000** euro, in het kader van een project betreffende een studie voorafgaand aan de opstart van een nieuwe inrichting van de openbare ruimte.
Belangrijk: de toelage is gekoppeld aan de toekomstige valorisatie van de haalbaarheidsstudie
Als de studie een gunstig advies geeft voor de opstart van het project, verbindt het plaatselijk bestuur zich ertoe om dit project binnen de twee jaar volgend op het afsluiten van de opdracht uit te voeren.
Dit tijdschema kan eventueel aangepast worden als het lokaal bestuur in staat is aan te tonen dat een langere termijn nodig is (ter aanvaarding voorgelegd aan het Begeleidingscomité).
Als het lokaal bestuur ondanks het gunstige advies dit project niet tot een einde wenst te brengen, kan het om verschillende redenen een afwijkingdossier indienen (financieel, KBA, organisatorisch,...) bij het begeleidingscomité, dat zal beslissen over de geldigheid ervan. Als het advies van de jury negatief zou zijn, moet het lokaal bestuur de volledige toelage terugbetalen.

Elk lokaal bestuur moet ten belope van minstens 10% van het bedrag van de subsidie die wordt toegekend bijdragen tot de financiering van het project.

Bij een gemeenschappelijk project tussen verschillende plaatselijke besturen wordt het financierbaar plafond per project verdubbeld.

Hiervoor moeten de voorgenomen uitgaven worden ingedeeld in functie van de volgende posten:

- personeelskosten, het personeel bij het kader van het bestuur uitgezonderd (specifieke aanwerving voor het project of behoud van een onzekere job in het kader van Agenda 21)
- de bezoldiging van derden en onderaannemers, de honoraria, de tijdelijke werknemers
- administratiekosten die rechtstreeks door het project worden gegenereerd
- de promotie- en publicatiekosten
- afschrijvingen en investeringen

Contactpersoon voor deze doelstelling:

Anne-Claire DEWEZ
Afdeling Vergunningen & Partnerschappen
Departement Water
02 563 43 73
acdewez@environnement.brussels